

PS
Project Syndicate

ترامپ ناتو را تضعیف می‌کند

احمد داود اوغلو
وزیر خارجه پیشین ترکیه

اجلاس ناتو در لاهه، زمانی برگزار شد که تنش‌ها به شدت بالا بود. از زمان بازگشت دونالد ترامپ به کاخ سفید، او بارها اروپا را به سوءاستفاده از هزینه‌های دفاعی آمریکا متهم کرده و نگرانی‌های جدی درباره سلامت و یکپار چگی اتحاد آتلانتیک ایجاد کرده است. تصمیم او برای بمباران تأسیسات هسته‌ای ایران تنها سه روز پیش از اجلاس ناتو که با هماهنگی اسرائیل و بدون اطلاع دیگر متحدان ناتو انجام شد این نگرانی‌ها را تشدید کرده است.

حملات ترامپ به ایران، یادآور مداخلات پس از ۱۱ سپتامبر در افغانستان و عراق بود؛ زمانی که ناتو نقش خود را فراتر از مقابله با تهدیدات نظامی متعارف گسترش داد و عملیات ضدتروریسم را نیز در بر گرفت. درحالی‌که این اتحاد از جنگ تحت رهبری آمریکا در افغانستان حمایت کرد، تهاجم به عراق به دلیل نبود شواهد قانع‌کننده درباره وجود تسلیحات کشتار جمعی در دست صدام حسین و فقدان مجوز صریح از سوی شورای امنیت سازمان ملل، بسیار متفاوت بود. این شکاف باعث شد دونالد راسفولد، وزیر دفاع وقت آمریکا، تمایز بحث‌برانگیزی میان «اروپای قدیم» و «اروپای جدید» قائل شود اما وضعیت کنونی حتی نگران‌کننده‌تر است.

برخلاف سال ۲۰۰۳ که آمریکا حداقل تلاشی برای مشورت با متحدان خود کرد، ترامپ اکنون آن‌ها را کاملاً در بی‌خبری نگه می‌دارد. او هیچ شواهد معتبری برای توجیه حمله به ایران ارائه نکرد و افاقل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، ادعاهای او دربارہ یک تهدید هسته‌ای قریب‌الوقوع را رد کرد و چند روز پیش اعلام کرد که هیچ مدرکی دال بر تلاش «نظاممند» ایران برای توسعه تسلیحات هسته‌ای وجود ندارد.

به‌طور قابل توجهی، بسیاری از رهبران ناتو تنها پس از انجام حمله از آن مطلع شدند. ترامپ با کنار گذاشتن ناتو، عملاً این اتحاد را به یک ناظر منفعل تبدیل کرده، اصول اصلی آن را تضعیف نموده و نشانه‌ای از یک تغییر خطرناک در دیپلماسی جهانی بروز داده است. تصور کنید اگر ایران با هدف قرار دادن پایگاه‌های آمریکا در ترکیه تلاقی می‌کرد، ممکن بود کشور من به جنگ کشیده شود و اگر نش‌ت هسته‌ای رخ می‌داد و جان غیرنظامیان ترکیه را به خطر می‌انداخت، چه کسی مسئولیت را بر عهده می‌گرفت؟

گرچه اسرائیل و ایران آتش‌پس پیشنهادی ترامپ را پذیرفتند، اما اعضای ناتو بدون هشدار قبلی در موقعیتی خطرناک قرار گرفتند. این موضوع به‌ویژه برای ترکیه، که با ایران هم‌مرز است و به شدت در برابر پیامدهای تشدید تنش‌های منطقه‌ای آسیب‌پذیر است، نگران‌کننده بود. رفتار ترامپ، امنیت جمعی ناتو را به خطر انداخته است. هیچ تضمینی وجود ندارد که اسرائیل این آتش‌پس را نقض نکند، همان‌طور که در ماه مارس در غزه چنین کرد. اعضای ناتو اکنون با یک سؤال اساسی روبه‌رو هستند: اگر کشورهای عضو دست به اقدام نظامی یک‌جانبه‌ای بزنند که دیگران را به خطر بیندازد، آیا این اتحاد می‌تواند به حیات خود ادامه دهد؟

ممکن است آمریکا شواهد معتبری داشته باشد که ایران پیمان منع گسترش تسلیحات هسته‌ای (NPT) را نقض کرده یا در آستانه این کار بوده است. اما در این صورت، اقدام صحیح این بود که این شواهد را به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارائه‌دهد و از طریق شورای امنیت سازمان ملل، به دنبال یک پاسخ هماهنگ باشد. یا شاید آمریکا فرض کرده بود که ایران تلاقی نخواهد کرد و حمله را راهی برای بازگرداندن ایرانی‌ها به میز مذاکره می‌دید؛ اما مذاکرات بین دو کشور پیش از مداخله اسرائیل قرار بود از سر گرفته شود. توضیح سوم و بدبینانه‌تر، اما شاید درست‌تر باشد: این حمله برای منحرف کردن توجهات از جنگ وحشیانه اسرائیل در غزه طراحی شده بود. هر کدام از این توضیحات که درست باشد، اقدامات ترامپ می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای برای ناتو داشته باشد و آینده این اتحاد ممکن است به واکنش رهبران آن بستگی داشته باشد.

پیش از جنگ عراق، ژاک شیراک، رئیس‌جمهور فرانسه، و گرهارد شرودر، صدراعظم آلمان، به عنوان نمایندگان «اروپای قدیم» برای مخالفت با مداخله آمریکا مورد تمسخر قرار گرفتند. اگر به‌هشدارهای آن‌ها توجه شده بود، شاید از هزینه‌های فاجعه‌بار آن جنگ اجتناب می‌شد و نفوذ منطقه‌ای ایران احتمالاً به اندازه امروز نبود.

تاریخ‌نشان داده است جنگ‌هایی که پیش از به‌پایان رسیدن همه راه‌های دیپلماتیک آغاز شوند، برای تمام طرف‌های درگیر به‌ویزانی منجر می‌شوند.

بین‌الملل
INTERNATIONAL

محمدحسین لطفالهی
خبرنگار بین‌الملل

برای اهالی غزه که تحت تأثیر محاصره و جنگ به مواد غذایی دسترسی ندارند، مراکز توزیع غذای وابسته به «بنیاد بشردوستانه غزه» (GHF) تنها راه برای تأمین غذا است با این حال، طی حدود یک ماه از زیمان راه‌اندازی این مراکز، ۵۴۹ نفر از کسانی که به دنبال غذا به آنجا رفته‌اند کشته شده‌اند. سربازان اسرائیلی مستقر در مراکز توزیع غذا می‌گویند «بدون اینکه تهدیدی فوری از جانب فلسطینی‌ها متوجه آن‌ها باشد» به آن‌ها دستور داده شده بود تا به غیرنظامیان «شلیک کنند.» به گفته منابع بیمارستانی در غزه، روز جمعه ۲۷ ژوئن دست‌کم ۴۷ نفر از اهالی غزه در نزدیکی مراکز توزیع غذا هدف گلوله سربازان اسرائیلی قرار گرفتند. با این حال، این موضوع اتفاقی تازه در مراکز توزیع غذای زیر نظر «بنیاد بشردوستانه غزه» (GHF) نیست. از زمان تأسیس این بنیاد برای پاسخ به انتقاده‌ها از اسرائیل در خصوص «استفاده از گرسنگی به عنوان سلاح» ده‌ها اتفاق مشابه از سوی رسانه‌ها، نهادهای بین‌المللی و شاهدان عینی گزارش شده است.

وزارت بهداشت غزه اعلام کرده است که از ابتدای تأسیس مراکز توزیع غذا، دست‌کم ۵۴۹ نفر در این مراکز یا در اطراف آن‌ها کشته و ۴۰۶۶ نفر زخمی شده‌اند.

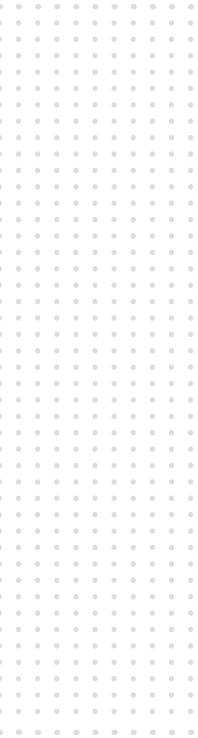
▼ «هیچ چیز به جز مرگ»

ارتش اسرائیل از روز دوم مارس، از ورود کمک‌های بشردوستانه‌ای که توسط سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای خارجی برای مردم ارسال می‌شدند، به غزه جلوگیری کرد. تبعات انسانی فاجعه‌بار این تصمیم که در کنار آغاز دوباره جنگ و بمباران زندگی را برای مردم غزه بیش از پیش سخت کرده بود، باعث شد تا فشارهای بین‌المللی علیه اسرائیل افزایش یابد و بسیاری از کشورها به این سیاست دولت اسرائیل اعتراض کنند.

همزمان، وضعیت ساکنان غزه روز به روز بدتر می‌شد. اوایل ماه مه، سازمان ملل متحد گزارش داد که کارمندان این سازمان، نمونه‌هایی از سوءتغذیه شدید را در غزه ثبت و مستند کرده‌اند. بر اساس اعلام این سازمان در ماه مه، در میان ساکنان غزه یک نفر از هر ۵ نفر دچار سوءتغذیه است.

دولت بنیامین نتانیاوو، نخست‌وزیر اسرائیل برای فرار از این انتقاده‌ها به دنبال یک راه‌حل بود اما نمی‌خواست بار دیگر اجازه ورود کمک‌های بشردوستانه سازمان‌های بین‌المللی را به غزه صادر کند. دولت اسرائیل بدون ارائه شواهد و مستندات قابل قبول، مدعی بود که کمک‌های بین‌المللی مستقیم به دست حماس می‌رسند و مردم عادی در غزه از آن بی‌بهره می‌مانند؛ ادعایی که توسط نهادهای بین‌المللی تکذیب شده بود. در نهایت، اسرائیلی‌ها اعلام کردند که مراکز جدیدی را در مناطق تحت کنترل اسرائیل در غزه تأسیس می‌کنند که زیر نظر «بنیاد بشردوستانه غزه» (GHF) به توزیع غذا و کمک‌ها بپردازند. این بنیاد در کشور سوئیس به ثبت رسیده و مدیر آن جیک وود، از سربازان سابق ارتش آمریکاست.

سازمان‌های حقوق بشری و نهادهای بین‌المللی از همان ابتدا مخالف این تصمیم اسرائیل بودند. پیش از آغاز فعالیت GHF، تام

سربازان اسرائیلی

مستقر در غزه
می‌گویند که طی
ماه گذشته ارتش
اسرائیل عامدانه به
غیرنظامیانی که در
نزدیکی مراکز توزیع
غذا قرار داشتند،
تیراندازی می‌کرد.

روزنامه‌ها آرتص،
روز جمعه، ۲۷
ژوئن، در گزارشی
نوشت: «گفت‌وگوها
با سربازان و افسران
حاضر نشان می‌دهد
فرماندهان آن‌ها

دستور داده بودند که
به تجمع کنندگان در
صف غذا تیراندازی
و آن‌ها را متفرق
کنند. درحالی‌که هیچ
تهدیدی از جانب
آن‌ها متوجه سربازان
اسرائیلی نبود.»

فلچر، مدیر امور بشردوستانه سازمان ملل متحد در نشست شورای امنیت پیرامون این بنیاد گفت: «بنیاد بشردوستانه غزه کمک‌رسانی را به مناطقی خاص محدود می‌کند و بسیاری از مناطق را بدون کمک‌رسانی باقی می‌گذارد. این نوع کمک‌رسانی در راستای اهداف سیاسی و نظامی است. این بنیاد، گرسنگی را به ابزاری برای چانه‌زنی و امتیازگیری اسرائیل تبدیل می‌کند. این فقط نمایشی است برای پوشاندن خشونت و آوارگی که بر مردم غزه تحمیل می‌شود.» در همان زمان کمیته بین‌المللی صلیب سرخ نیز در بیانیه‌ای به این طرح اسرائیل واکنش نشان داد: «مکانیسم پیشنهادی برای کمک به غزه برای ما بسیار نگران‌کننده است و کارشناسان ما معتقدند این مکانیسم اجازه توزیع کمک‌های بشردوستانه را به شکلی که مطابق با اصول انسانی باشد، نمی‌دهد. صلیب سرخ نمی‌تواند در شرایطی که اجازه رعایت معیارهای انسانی را ندارد، در توزیع کمک‌ها همکاری کند.» زمان زیادی طول نکشید که صحت پیش‌بینی این نهاده‌ا تأیید شد. روزنامه گاردین در مقاله‌ای که روز ۱۵ ژوئن منتشر کرد، آورده است: «مادر احمد زیدان، نوجوان ۱۲ ساله فلسطینی درست در مقابل او، زمانی که تلاش داشت تا برای خانواده‌اش غذا تهیه کند، گلوله خورد و جان خود را از دست داد. او به یکی از مراکز توزیع غذا رفته بود اما هدف گلوله قرار گرفت.» بر اساس گزارش این روزنامه، روز یکشنبه ۱ ژوئن بیش از ۳۰ نفر از مردم غزه در تلاش برای دستیابی به غذا برای خانواده‌هایشان کشته شدند. روز دوشنبه ۲ ژوئن، ۳ نفر دیگر در آنجا به قتل رسیدند. مقام‌های محلی تعداد کشته‌شدگان در مسیر رسیدن به مراکز غذا یا در مراکز غذا در روز سه‌شنبه ۳ ژوئن را ۲۷۱ نفر اعلام می‌کنند. روز یکشنبه، ۸ ژوئن ۴ نفر کشته شدند. تعداد کشته‌شدگان در روز سه‌شنبه ۱۰ ژوئن ۱۷ نفر و در روز چهارشنبه ۱۱ ژوئن ۶۰ نفر اعلام شد. اسرا ابو قمر، فعال فلسطینی در یادداشتی که در روزنامه گاردین منتشر شد، نوشته است: «در غزه، از آغاز نسل‌کشی، گرسنگی به‌عنوان سلاحی جنگی برای تضعیف و کنترل ما به کار گرفته شده است. هنگامی که کمک‌های بشردوستانه ایالات متحده با آماده‌سازی نقاط توزیع برای تأمین مواد غذایی برای مردم غزه آغاز شد، روزنه‌ای از امید پدید آمد که شاید این گرسنگی سرانجام تسکین یابد. اما اکنون هیچ امیدی باقی نمانده است. این نقاط توزیع به تله‌های مرگ تبدیل شده‌اند. این وضعیت به‌گونه‌ای مرا به یاد اپیزود چراغ قرمز، چراغ سبز سریال بازی مرکب می‌اندازد، با این تفاوت که در غزه هیچ‌کس پیروز نمی‌شود.» کاربران فلسطینی در شبکه‌های اجتماعی نوشته‌اند که در این مراکز «هیچ چیز به جز مرگ» توزیع نمی‌شود. ثمین الخیطان، سخنگوی دفتر حقوق بشر سازمان ملل متحد در

گلوله به

مراکز توزیع غذا در غزه چگونه به مرا

ژنو، گفت: «از زمان شروع کار بنیاد بشردوستانه غزه در ۲۷ ماه می، ارتش اسرائیل فلسطینی‌هایی را که سعی در رسیدن به نقاط توزیع غذا داشتند، بمباران و گلوله‌باران کرده‌اند که منجر به کشته شدن تعداد زیادی از آنها شده است.» به گفته او سازمان ملل بیشتر موارد این کشته‌شدگان را بررسی و تأیید کرده است. الخیطان گفت: «مکانیسم کمک‌های بشردوستانه نظامی اسرائیل با استانداردهای بین‌المللی توزیع کمک‌ها مغایرت دارد. این امر جمعیت غیرنظامی را به خطر می‌اندازد و به وضعیت فاجعه‌بار انسانی در غزه دامن می‌زند.» روز گذشته نیز، سازمان پزشکان بدون مرز اعلام کرد که جنایات در مراکز توزیع کمک‌های بشردوستانه در غزه همچنان ادامه دارد. این سازمان اضافه کرد: «مراکز مذکور وابسته به تل‌آویو و آمریکا هستند و پروژه آنها برای توزیع کمک در غزه عمداً کرامت فلسطینی‌ها را خدشه‌دار می‌کند.» بر اساس اعلام سازمان پزشکان بدون مرز، باید به یک سازوکار مبتنی بر مبانی انسانی و هماهنگ با سازمان ملل در راستای توزیع کمک‌های انسانی در غزه بازگشت.

▼ «قیف‌مرگبار»

دانشگاه هاروارد به تازگی به بررسی مراکز توزیع غذای اسرائیلی -آمریکایی در غزه پرداخته است. در این گزارش آمده است که طراحی و موقعیت این مجموعه‌ها بیشتر در امتداد استراتژی نظامی اسرائیل در غزه است تا یک مداخله بشردوستانه برای کمک‌رسانی گسترده. براساس این تحقیق، چهار مجموعه تکمیل شده و یک مجموعه پنجم بالقوه شناسایی شده است. همه آنها در نزدیکی مواضع نظامی مستحکم ارتش اسرائیل قرار دارند. اکثر جمعیت غزه، به‌ویژه ساکنان شهر غزه (حدود ۱ میلیون نفر)، به دلیل وجود کریدور نتزاریم و مناطق خطرناک، عملاً به این مراکز دسترسی ندارند. سایر افراد نیز برای رسیدن به این مراکز باید چندین کیلومتر را در زمین‌های ناهموار و ویران، به احتمال زیاد با پای پیاده، طی کنند. همه این مراکز در «منطقه حائل» اعلام شده توسط اسرائیل قرار دارند که ورود به آن برای فلسطینیان ممنوع است. از نظر طراحی داخلی، طراحی هر چهار مجموعه تکمیل شده یکسان و براساس یک الگوی واحد است. ساختار داخلی، با اولویت دادن به کنترل و نظارت، بیشتر شبیه به یک تأسیسات نظامی است تا یک مرکز کمک‌رسانی. این طراحی به گونه‌ای است که یک «قیف‌مرگبار» (fatal funnel) ایجاد می‌کند؛ مسیری قابل پیش‌بینی از یک ورودی به یک خروجی که حرکت را محدود کرده و نظارت و کنترل حداکثری را با حداقل پرسنل ممکن می‌سازد. هیچ‌گونه امکانات رفاهی مانند سایه‌بان، آب

